

Luana Rita

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA

PREDLAGAČ PROPISA

MINISTARSTVO PRAVDE, LJUDSKIH I
MANJINSKIH PRAVA

NAZIV PROPISA

Akcionni plan za sprovođenje Strategije za zaštitu lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti za period 2017-2021., za 2021. godinu sa Izvještajem o realizaciji Akcionnog plana za 2019. i 2020. godinu.

1. Definisane probleme

- Koje probleme treba da riješi predloženi akt?
- Koji su uzroci problema?
- Koje su posljedice problema?
- Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?
- Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?

- Akcionni plan za sprovođenje Strategije za zaštitu lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti za period 2017-2021., za 2021. godinu sa Izvještajem o realizaciji Akcionnog plana za 2019. i 2020. godinu ima za cilj da smanji stepen diskriminacije lica sa invaliditetom u različitim oblastima života, da sprovede veliki broj edukacija za različite ciljane grupe o poštovanju ljudskih prava lica sa invaliditetom i zabrani diskriminacije, da podigne nivo svijesti o poštovanju ljudskih prava i mehanizmima zaštite lica sa invaliditetom, uvažavajući princip jednakosti i nediskriminacije.
- Uzroci problema mogu postojati u neadekvatnoj saradnji institucija i nedostatku zainteresovanosti službenika za ovu oblast, u neusvajanju zakonske regulative, u COVID pandemiji, neusaglašenost stavova civilnog društva i državnih institucija u vezi izmjenama propisa, nedostatak finansijskih sredstava za realizaciju.
- Problem je još uvijek visok stepen diskriminacije prema OSI
- Rizik će biti otklonjen blagovremenim početkom realizacije, kao i uključivanjem drugih međunarodnih partnera i donatora.
- Iako su u 2019 godini aktivnosti realizovane ustaljenom dinamikom, pandemija COVID 19 je značajno uticala na stepen realizacije aktivnosti tokom 2020. godine, zbog važećih mjera u cilju suzbijanja širenja iste tako da aktivnosti koje su se odnosile na edukacije gdje je bilo potrebno prisustvo većeg broja ljudi nijesu realizovane iz tog razloga.
- Krajnji korisnici su lica sa invaliditetom, kao posebno ranjiva kategorija stanovništva, koji su učestvovali u aktivnostima preko svojih organizacija, pa bi njihovo učešće u aktivnostima koje podrazumijevaju direktne kontakte bio poseban rizik. Takođe, u cilju zaštite zdravlja građana Vlada Crne Gore je donijela odluku da budžet bude jedinstven i da se finansijska sredstva iz budžeta isključivo koriste za zaštitu zdravlja građana i osnovno

funkcionisanje sistema, odnosno finansijska sredstva iz budžeta (svih resora) su se koristila samo za navedenu svrhu.

- Osim toga, posljedicom navedenog stanja, odnosno ne definisanjem novih mjera koje će doprinijeti zaštiti lica sa invaliditetom od diskriminacije kroz ovaj Akcioni plan, lica sa invaliditetom će i dalje ostati jedna od ranjivih kategorija u odnosu na koje je nivo diskriminacije izražen u najvećoj mjeri, kao i nepoštovanje Konvencije UN kao međunarodnog ugovora koje je Crna Gora potpisala i ratifikovala. Jednakost i nediskriminacija je jedan od preduslova pristupa Crne Gore Evropskoj uniji, pa je i postizanje pune ravnopravnosti lica sa invaliditetom sa drugim građanima, jedan od preduslova za pristup Crne Gore.

2. Ciljevi

- **Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?**
- **Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.**

- Opšti cilj donošenja Akcionog plana za sprovođenje Strategije za zaštitu lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti za period 2017-2021., za 2021. godinu sa Izvještajem o realizaciji Akcionog plana za 2019. i 2020. godinu je preduzimanje aktivnosti za implementaciju Strategije za zaštitu lica sa invaliditetom od diskriminacije lica sa invaliditetom i promociju jednakosti radi omogućavanja potpune ravnopravnosti lica sa invaliditetom sa drugim licima u skladu sa načelima UN Konvencije o pravima lica sa invaliditetom, Ustavom, Zakonom o zabrani diskriminacije i Zakonom o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom.

Operativni cilj 1: obezbijediti puno poštovanje dostojanstva ličnosti lica sa invaliditetom kroz punu primjenu zakona o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom

Operativni cilj 2: ravnopravan pristup licima sa invaliditetom u oblasti: pristupa objektima u javnoj upotrebi i javnim površinama, pristupa informacijama i komunikacijama, javnom prevozu, kao i pružanju javnih i privatnih dobara i usluga, sa fokusom na harmonizaciju propisa u skladu sa preporukama iz analize usklađenosti crnogorskog zakonodavstva sa zakonom o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom i konvencijom un

Operativni cilj 3: ravnopravan pristup licima sa svim oblicima invaliditeta u svim postupcima pred nadležnim organima

Operativni cilj 4: ravnopravan život u zajednici svim licima sa invaliditetom, bez diskriminacije, kroz uspostavljanje i pružanje podrške za život u zajednici u skladu sa zakonom

Operativni cilj 5: omogućiti inkluzivno obrazovanje na svim nivoima, za sve učenike i studente sa invaliditetom, uključujući i obrazovanje odraslih lica sa invaliditetom

Operativni cilj 6: ravnopravan pristup za lica sa invaliditetom profesionalnoj rehabilitaciji, rada i zapošljavanje

Operativni cilj 7: ravnopravan pristup zdravstvenoj zaštiti licima sa invaliditetom

Operativni cilj 8: ravnopravan pristup političkom i javnom životu za sva lica sa invaliditetom, bez diskriminacije

Operativni cilj 9: ravnopravno učešće lica sa svim oblicima invaliditeta u kulturnom životu crne gore

Operativni cilj 10: postizanje ravnopravnosti u uživanju ljudskih prava lica sa invaliditetom i pristupu javnim uslugama na lokalnom nivou

- Pored navedenog, kako je jedan od ciljeva Strategije- usklađivanje pravnog okvira sa međunarodnim standardima, sprečavanje kršenja zabrane diskriminacije prema licima sa invaliditetom kroz obezbjeđivanje punog sprovođenja antidiskriminacionog zakonodavstva, praćenje i sprovođenje Konvencije UN o pravima lica sa invaliditetom, to su kroz Akcioni plan za 2021. definisane mjere za harmonizovanje propisa u skladu sa preporukama iz Analize, koji u predhodnom periodu nijesu usklađeni, kao i definisane druge mjere u skladu sa operativnim ciljevima koji se podudaraju sa oblastima u kojima je shodno Zakonu o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom ova pojava prepoznata i uređena. (diskriminacija u oblasti pristupačnosti, diskriminacija u postupcima pred nadležnim organima, diskriminacija u oblasti socijalne zaštite, adekvatnog životnog standarda, samostalnog života i života u zajednici, diskriminacija u oblasti privatnosti i porodičnog odnosa, diskriminacija u oblasti vaspitanja, obrazovanja i stručnog osposobljavanja, diskriminacija u oblasti profesionalne rehabilitacije, rada i zapošljavanje, diskriminacija u oblasti zdravstvene zaštite i pristupa adekvatnim pomagalicama, diskriminacija u oblasti političkog i javnog života, diskriminacija u oblasti kulture, sporta i rekreacije. Posebno poglavlje je posvećeno ulogama lokalnih samouprava u procesu zaštite od diskriminacije lica sa invaliditetom.
- Akcioni plan za sprovođenje Strategije za zaštitu lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti za period 2017-2021., za 2021. godinu sa Izvještajem o realizaciji Akcionog plana za 2019. i 2020. godinu, usaglašen je sa Strategijom za zaštitu lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti 2017-2021, sa Konvencijom UN o pravima lica sa invaliditetom, Univerzalnom deklaracijom o ljudskim pravima koja garantuje jednakost za sve, Međunarodnim pakt o građanskim i političkim pravima, koji je ovo pravo potvrdio i u članu 26, koji je takode garantuje jednakost pred zakonom bez diskriminacije, uz efikasnu zakonsku zaštitu.

3. Opcije

- **Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).**
- **Obrazložiti preferiranu opciju?**
- Realizacijom ciljeva predviđenih ovim Akcionim planom će se doprinijeti smanjenju diskriminacije lica sa invaliditetom sa drugim licima i promocije jednakosti u skladu sa načelima UN Konvencije o pravima lica sa invaliditetom i Zakonom o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom, zatim, pune harmonizacije propisa sa Zakonom o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom, (kroz praćenje implementacije preporuka definisane Analizom usklađenosti zakonodavstva u Crnoj Gori sa Zakonom o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom i Konvencijom UN o pravima lica sa invaliditetom, a samim ti i implementacije Zaključka Skupštine).
- Jedina opcija za rješavanje definisanih problema i realizaciju definisanih ciljeva i konkretnih aktivnosti je kroz AP čija će se implementacija redovno pratiti.
- Na ovaj način postići će se visok stepen harmonizacije unutrašnjih propisa sa međunarodnim pravnim standardima i obavezujućim potpisanim i ratifikovanim međunarodnim sporazumima, ali i smanjenje nivoa diskriminacije u društvu i stepena

socijalne distance u odnosu na lica sa invaliditetom kao jedne od najdiskriminiranih grupa u društvu.

- Država mora da osigura da lica sa invaliditetom ne budu diskriminirana već tretirana poput bilo kog drugog EU građanina sa jednakim pristupom svim fundamentalnim pravima kao što je naloženo u EU Konvenciji UN o pravima lica sa invaliditetom, Strategiji EU 2020-2030 i Direktivama EU
-

4. Analiza uticaja

- **Na koga će i kako će najvjerovatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne.**
- **Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima).**
- **Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti.**
- **Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija.**
- **Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.**

- Donošenje predloženog Akcionog plana za sprovođenje Strategije za zaštitu lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti za period 2017-2021., za 2021. godinu sa Izvještajem o realizaciji Akcionog plana za 2019. i 2020. godinu direktno i indirektno uticaće na lica sa invaliditetom, njihov život, porodice, na društvo, osvješćenost zaposlenih u institucijama sistema koji se direktno ili indirektno bave pitanjima OSI.
- Ovaj dokument će doprinijeti poštovanju osnovnih ljudskih prava lica sa invaliditetom, smanjenju nivoa diskriminacije u sistemu i stvaranju uslova za jednake mogućnosti lica sa invaliditetom sa drugim građanima. S obzirom na to da ovaj dokument nema negativan uticaj na privredu, i ne pravi dodatne troškove, samim tim opravdava pozitivne posljedice.
- Kao pozitivni rezultat realizacije mjera predviđenih Strategijom između ostalog je potvrda ostvarenog napretka u uspostavljanja vladavine prava, poštovanju temeljnih prava i političkih kriterijuma za za punopravno članstvo Crne Gore u EU. Samim tim, postići će se veći stepen poštovanja ljudskih prava i sloboda pripadnika ove ranjive populacije što će voditi daljem napretku u primjeni standarda EU u ovoj oblasti.
- Za poštovanje prava lica sa invaliditetom bez diskriminacije, potrebno je kontinuirano praćenje harmonizacije zakonodavstva u Crnoj Gori sa Zakonom o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom, praćenje implementacije propisa, kao neophodnog uslova koji će im omogućiti efikasniji pristup u svim segmentima društva, pa i samoj privredi
- Takođe, dokument neće imati nikakvih negativnih posljedica po građane i privredu, i nema smetnji za stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija.
- Negativnih uticaja neće biti, jer ovaj akcioni plan je izrađen sa ciljem poštovanja temeljnih ljudskih prava lica sa invaliditetom, ravnopravnosti sa drugim licima, bez diskriminacije, uz poštovanje principa jednakosti.
- Kada je u pitanju procjena administrativnih opterećenja i biznis barijera, ne prepoznaju se zahtjevi za privredu politike u odnosu na lica sa invaliditetom

5. Procjena fiskalnog uticaja

- Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?
- Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? **Obrazložiti.**
- Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? **Obrazložiti.**
- Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijedena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?
- Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteci finansijske obaveze?
- Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?
- **Obrazložiti metodologiju koja je korišćenja prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.**
- Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? **Obrazložiti.**
- **Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?**
- **Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? Obrazložiti.**

- Sredstava za implementaciju mjera iz AP za 2021. godinu planirana su kod institucija koji su nosioci aktivnosti iz akcionog plana u okviru redovnih budžetskih sredstava.
- Za realizaciju mjera i aktivnosti sredstva će biti obezbijedjena iz budžeta resornih Ministarstva uz podršku donatora, posebno u dijelu realizacije aktivnosti Ministarstva prosvjete, sporta i medija.
- Takođe, lokalne samouprave će aktivnosti iz svojih nadležnosti realizovati iz sopstvenih budžetskij jedinica.
- Budžetska sredstva za AP su prikazana u kolonama (tabela) Planirana sredstva i Izvor finansiranja, u okviru sredstava resora koji su nadležni za implementaciju aktivnosti.
- Implementacijom propisa ne proizilaze međunarodne finansijske obaveze.
- Imajući u vidu da su sva Ministarstva predložili aktivnosti iz nadležnosti svojih resora, sve institucije će aktivnosti realizovati iz svojih tekućih budžetskih sredstava za 2021 godinu, obzirom da se AP odnosi na navedenu godinu.
- Nije predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će se postići finansijske obaveze.
- Implementacijom ovog Akcionog plana se neće ostvariti prihod za Budžet CG.
- Imajući u vidu da u momentu pripreme izvještaja i AP nije bio usvojen Budžet CG, nadležna ministarstva su u okviru redovnih budžetskih sredstava planirali realizaciju, a tamo gdje su imali podatak o podršci donatora, nedvomsileno su to navodili.
- Sredstva koja su utrošena iz sprovođenja AP za 2020. godinu uzeta su kao parametar za izračunavanje finansijskih izdataka za sprovođenje aktivnosti iz ovog AP
- Da postojali su problemi u preciznom obračunu finansijskih sredstava, sa razloga što Budžet u vrijeme izrade ovog AP nije bio usvojen.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- **Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertska podrška i ako da, kako.**
- **Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije).**
- **Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.**

- U pripremi Akcionog plana za sprovođenje Strategije za zaštitu lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti za period 2017-2021., za 2021. učestvovali su predstavnici Komisije za praćenje implementaciju Strategije za zaštitu od diskriminacije lica sa invaliditetom i promociju jednakosti 2017-2021 u čijem sastavu su predstavnici organa državne uprave, uprave za inspekcijske poslove, predstavnika Skupštine Crne Gore, Zajednice opštine Crne Gore i predstavnika organizacija lica sa invaliditetom.
- U pripremi ovog dokumenta nije korišćenja eksterna ekspertska podrška.
- Komisija je postigla saglasnost u izradi Akcionog plana za 2021. godinu.

7: Monitoring i evaluacija

- **Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?**
- **Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?**
- **Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?**
- **Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?**

- U cilju praćenja realizovanih aktivnosti Ministarstvo pravde, ljudskih i manjinskih prava će posvetiti dodatnu pažnju praćenje implementacije mjera iz Akcionog plana za 2021. godinu. Praćenje primjene Akcionog plana za period 2021. godinu će nastaviti Komisija za praćenje implementacije Strategije za zaštitu lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti 2019-2021. godine sastavljene od predstavnika resornih ministarstava, uprave za inspekcijske poslove, zajednice opštine Crne Gore, i predstavnika civilnog društva.
- Glavni indikator prema kojima će se mjeriti ispunjenja ciljeva su ciljne vrijednosti i realizovane aktivnosti.
- Smanjen stepen diskriminacije lica sa invaliditetom za 2%
- povećan broj postupaka za zaštitu od diskriminacije lica sa invaliditetom za 20 %
- Harmonizovano 80% Zakona koji su dobili preporuku za usklađivanje iz Analize usklađenosti crnogorskog zakonodavstva sa Zakonom o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom i Konvencijom UN.
- Smanjen procenat ispitanika za 2 % koji smatraju da pristup informacijama i komunikacijama nije omogućena
- Usvojeno 80% preporuka iz ove oblasti a koje su definisane Analizom usklađenosti crnogorskog zakonodavstva sa Zakonom o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom i Konvencijom UN.
- Smanjen nivo diskriminacije u oblasti obrazovanja za 2 %.
- Harmonizovano 100% Zakona iz oblasti obrazovanja, koji su Analizom usklađenosti crnogorskog zakonodavstva sa Zakonom o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom i Konvencijom UN dobili preporuku za usklađivanje.
- Smanjen nivo diskriminacije lica sa invaliditetom u oblasti zapošljavanje za 2%.

- Harmonizovani propisi iz oblasti rada sa preporukama iz Analize usklađenosti crnogorskog zakonodavstva sa Zakonom o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom i Konvencijom UN.

Putem monitoring i izvještavanja na Vladi Crne Gore pratiće se realizacija predviđenih mjera i aktivnosti iz ovog Akcionog plana. Izvještaj o implementaciji ove Strategije za predhodni period je pokazao da je realizovano 74,58 % aktivnosti, 29,34% djelimično realizovano, dok 5,08% nije realizovano, što predstavlja signal za utvrđivanje novih rokova za realizaciju, ali i definisanje novih mjere i aktivnosti koje će doprinijeti ostvarivanju strateškog cilja omogućavanje potpuno ravnopravnosti lica sa invaliditetom sa drugi licima u skladu sa načelima Konvencije UN o pravima lica sa invaliditetom, Ustavom i Zakonom.

Datum i mjesto
25.6.2021. godine

